

Szekszárdi Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Cím: 7100 Szekszárd, Bezerédj u. 11-15.
Telefon: (74) 999-557
E-mail: tmegymi@gmail.com

Diabéteszes tanulók speciális ellátási eljárásrendje

Hatályos: 2025. szeptember 1.

1. Bevezető

A **cukorbetegség**, vagy más néven **diabétesz** egy anyagcserezavar, amelyben a szénhidrátok hasznosítása szenved zavart.

1-es típusú diabétesz: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe. Az 1-es típusú diabétesz általában genetikai okokra vezethető vissza.

2. Jogszabályi háttér

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 2021. szeptember 1. napjától hatályos módosítása értelmében az 1-es típusú diabéteszrel élő tanulók esetében az iskola 1-8. évfolyamán az érintett intézmény gondoskodik a napközbeni alapvető tevékenységekről: a vércukorszint szükség szerinti méréséről, valamint – szükség esetén orvosi előírás alapján – a szülővel, törvényes képviselővel történt egyeztetést követően, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadásáról. (1. sz. melléklet)

3. A feladat ellátása a Szekszárdi Garay János Általános Iskolában

Az intézmény az Nkt. 62. § (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki az Oktatási Hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésen részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja. A feladat ellátásáért ún. diabétesz ellátási pótlék jár, amely a kinevezési okiratban kerül feltüntetésre.

4. A szülői kérelem benyújtása

A szülő, más törvényes képviselő az Nkt. 62. § (1b) bekezdés szerinti kérelmét az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be. (2. sz. melléklet)

cím: Szekszárdi Egységes Gyógypedagógiai Módszertani intézmény, 7100 Szekszárd, Bezerédj u. 11-15. tmegymi@gmail.com

5. Cukorbetegség fogalma, típusai

A cukorbetegség, vagy más néven diabétesz a cukoranyagcsere zavara, tünete az emelkedett vércukorszint. Ha a gyermek rosszul van, akkor meg kell mérni a vércukrát, hogy a rosszullet a cukorszint változásával van-e összefüggésben.

Több típusú diabétesz van. Gyerekekre döntően az 1-es típusú cukorbetegség jellemző. Az 1-es típusú diabétesz autoimmun betegség: ebben az esetben a hasnyálmirigy nem termel inzulint, így külsőleg kell bevinni a szervezetbe.

A 2-es típusú diabétesz esetén a szervezet termel ugyan inzulint, de vagy nem eleget, vagy az nem tud megfelelően hasznosulni.

6. A mindennapok szervezése

Az iskolában mindenkinek ismernie kell azokat a feltételeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a gyermek biztonságban legyen. Ezért az iskola a diabéteszes tanuló speciális adatlapján (4. sz. melléklet) nyilvántartja az inzulinpótlással, étkezéssel kapcsolatos információkat.

A pedagógus kötelessége, hogy a cukorbeteg tanuló esetében engedélyezze akár tanórán is az alábbiakat:

- kiengedje a mosdóba,
- biztosítsa, hogy folyadékhoz jusson,
- engedje, hogy megmérhesse a vércukrát,
- engedje, hogy beadhassa magának az inzulint,
- engedje, hogy étkezzen,
- engedje, hogy a diabétesz kezeléséhez szükséges elektronikus eszközöket (inzulin adagoló pumpa, mobiltelefon, okosóra) magánál tarthassa, illetve azokat a kezeléssel kapcsolatban használhassa.

A diabétesszel élő tanuló ellátása érdekében fontos:

- a gyermek egyedi napirendjének és az inzulin napi adagolásának megismerése;
- annak megértése, hogy a napirend módosítása milyen keretek között lehetséges, s a napirend egyes pontjainak be nem tartása milyen következményekkel jár;

- a mozgás diabéteszre gyakorolt hatásának ismerete;
- azt tudni, hogyan lehet megelőzni és felismerni a vészhelyzeteket, s mi a teendő ezekben a helyzetekben;
- a folyamatos cukorszint figyelő szenzorral / inzulinadagoló pumpával rendelkező tanuló esetén az eszközök értesítéseinek figyelemmel kísérése;
- az osztályközösség életkornak megfelelő tájékoztatása a diabéteszes tanuló szükségleteiről, az esetleges krízisállapot legfontosabb ismertetőjegyeiről.

Ha a gyermek hány – a hányás a diabéteszben veszélyes – a szülőket azonnal értesíteni kell. A második hányás után a gyereket kórházba kell vinni. Ha a szülők nem elérhetők, a gyereket mentővel kell kórházba vitetni.

Ha a gyermek belázasodik, akkor a szülőket értesíteni kell, akik kötelesek a gyermekért jönni.

A pedagógusok probléma esetén

- kérhetik az iskolatitkárságon dolgozók segítségét, akiknek azonnal meg kell tenniük a szülő értesítését, a mentő hívását;
- kérhetik a diabétesz ellátással megbízott iskolai dolgozó segítségét, konkrét beavatkozó tevékenységét;
- kötelesek haladéktalanul az esetet az iskolavezetés felé jelezni.

7. Alacsony vércukorszint, hipoglikémia

Ha a vércukorszint 3,5 mmol/l alá esik, akkor az érték alacsony, vagyis hipoglikémiáról beszélünk. A hipoglikémia nem egy önálló betegség. Annak a jele, hogy a vérben keringő cukrot – glükózt – nagyobb ütemben veszik fel a szövetek, mint ahogy azt a szervezet képes a keringésbe juttatni.

Ez az állapot kialakulhat az inzulin hatására is, ha az egyén inzulinkezelésben részesül és a táplálékkal bevitt szénhidrát mennyisége kevés, vagy fizikai munkát végzett. Az alacsony vércukorszint általában könnyen kezelhető, különösen kialakulásának kezdetén. Ha azonban nem kezelik gyorsan, akkor súlyosbodhat, és eszméletét vesztheti, akár rángógörcs is kialakulhat. Ha a vércukorszint ennyire lecsökken, sürgős ellátást igényel. Az alacsony vércukorszint az esetek többségében elkerülhető.

Az alacsony vércukorszint okai:

- a szokásosnál több gyógyszer, vagy inzulin használata a cukorbetegség kezelése során;
- szokásosnál kevesebb étkezés, valamely étel vagy kisebb fogás kihagyása;
- a szokásosnál több fizikai aktivitás vagy torna;
- hasmenéssel járó betegségek;
- ha az étkezést és a kezelést nem hangolja össze;
- időjárási szélsőségek, például nagyon meleg vagy nagyon hideg időjárás.

Tünetei:

- hirtelen sápadtság;
- „üvegesen” bámuló szemek;
- homályos látás, kettőslátás, látászavar;
- éhségérzet;
- verejtékezés, nyirkos bőr;
- remegés, fázás;
- ingerlékenység, zavartság, szédülés;
- összefolyó, akadozó beszéd;
- különös viselkedés, szokatlan agresszivitás vagy sírás;
- bágyadság, ásítózás, nem képes koncentrálni;
- hasfájás;
- eszméletvesztés;
- esetleg tünetmentes is lehet!

8. Teendők alacsony vércukorszint esetén

Az alacsony vércukorszint magától nem javul, így azt azonnal kezelni kell. Fontos, hogy a lehető leghamarabb felismerjük a tüneteket.

- < 3,5 mmol/l-es vércukorszintnél kezdjük meg a kezelést, a szülővel egyeztetve, a rendelkezésre álló vércukorszint előzmény adatokat figyelembe véve.

Mit adjunk?

- 0,3 gramm/testsúly kg gyorsan felszívódó szénhidrátot:
- 2 dl 1,5% tej, 1 dl 100%-os gyümölcslé vagy 2 szőlőcukor tableta, 1 alma,
- + szükség esetén 10-15 g lassan felszívódó szénhidrát (1-2 db keksz)
- Ennek legegyszerűbb megoldása egy könnyen hozzáférhető helyen tárolt „sürgősségi csomag” – hipós csomag, mely tartalmazza a szülő által összeállított, a diabéteszes gyermek számára bevált, a hipoglikémia elhárítására szolgáló termékeket.
- A hipoglikémia ellátását követően a vércukor szintet 15 perc múlva ellenőrizni kell (vissza kell mérni vagy szenzoron ellenőrizni), és elégtelen vércukor emelkedés esetén a szénhidrát bevitelt ismételni kell.
- Ha súlyos, eszméletvesztéssel járó hipoglikémia lép fel, be kell adni a Glucagon injekciót, izomba: 25 kg alatt fél adagot, azaz 0,5 mg-ot, 25 kg felett teljes adagot, azaz 1 mg-ot. Amint a gyermek magához tér, először gyorsan, majd lassan felszívódó szénhidrátot kell adni neki. A gyermeket egyedül hagyni nem szabad!
- Eszméletlen beteget megitatni vagy megetetni tilos!
- A mentőszolgálatot minden eszméletvesztéssel járó hipoglikémia esetén értesíteni kell.
- A szülőket minden esetben a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatni kell a gyermek leesett vércukorszintjéről.

9. Magas vércukorszint, hiperglikémia

Magas vércukorérték előfordulhat egy rendkívüli cukormennyiség bevétele után, de akár egy kezdődő diabéteszt is jelezhet. Cukorbetegknél a vércukorszint a helyes életmóddal, a szigorú diétával, és ha szükséges, a gyógyszeres terápia pontos követésével normál tartomány közelében tartható. Vannak viszont olyan esetek, amikor a vércukorszint kórosan megemelkedik. Ez hosszútávon akár súlyos szövődményeket is okozhat.

Akkor beszélhetünk hiperglikémiáról, azaz magas vércukorszintről, ha a vércukorszint éhgyomri állapotban 7 mmol/l feletti vagy étkezés után 8 mmol/l értéket meghaladó. A magas vércukorszint alkalmanként előfordulhat, de ha ez az állapot rendszeressé válik, akkor érdemes szakorvoshoz fordulni. Gyakori magas vércukorszint esetén kezdődő cukorbetegségekre kell gondolni, vagy ha a diabétesz már korábban diagnosztizálásra került, akkor a kezelés nem megfelelő, és biztosan módosítani kell az étrenden, mozgáson vagy az alkalmazott gyógyszeres / inzulinos terápián.

Tünetei:

- szomjúságérzet;
- sok folyadék ivása;
- gyakori vizelet;
- fáradtság;
- bogyadtság;
- homályos látás;
- hasfájás;
- fejfájás.

10. Teendők magas cukorszint esetén

- A szenzorral mért értéket vércukorméréssel kell megerősíteni.
- Gondoskodni kell a bő folyadékbevitelről.
- 8,3 és 13,9 mmol/l – Kezdjen el mozogni, és csak akkor fogyasszon szénhidrátot, ha a vércukorszintje 8,3 mmol/l alá csökken. Intenzív mozgás 13,9 mmol/l alatt javasolt.
- 13,9 – 19,4 mmol/l – Mérsékelt vagy közepes intenzitású mozgás javasolt.
- Konzultálni szükséges a gyermek szüleiével.
- Magas vércukorszint esetén, kb. 1 óra elteltével a mérést ismételni szükséges.
- Ha a gyermek vércukorszintje nagyon magas (15 mmol/l feletti) azonnal értesíteni kell a szülőket, és egyeztetni szükséges a kezelési módot, a beadandó inzulin mennyiségét (a szülők sikertelen elérése esetén hívni kell a mentőket).

11. Feladatkörök

a) Szülő, gondviselő

- Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit, és kezelési módját (3. sz. melléklet).
- Gondoskodik az eszközökről és az inzulinról, amelyek szükségesek a diabéteszrel élő tanuló ellátásához.

- Megadja a vészhelyzeti elérhetőségeket, amelyeket váratlan helyzetekben használni lehet.
- Megadja a tanuló étkezési rendjét.
- Jelzi az iskolának, ha változik a gyermek állapota vagy az orvos által előírt ellátási terv.
- Az iskola jelzése alapján azonnal köteles a gyermekéhez menni (iskola, kórház).
- Tanév elején tájékoztatja a gyermek osztályfőnökét és a feladat ellátásáért felelős személyt a gyermek kezelési módjáról, valamint a már ismert hypo és hiper tünetekről és a bevált kezelésről.
- Köteles azonnal tájékoztatást adni a kezelési módban történt, történő változásról.
- Folyamatosan önállóságra neveli gyermekét a diabétesz ellátás tekintetében a pedagógus segítségével.
- Önellátásra még nem képes gyermek esetén vagy bejön a cukormérést és inzulin beadást elvégezni, vagy engedélyt ad a feladat ellátásáért felelős személynek.

b) Tanuló

- Nyilatkozik, hogy ismeri az alacsony és magas vércukorszint tüneteit, és kezelési módját (3. sz. melléklet)
- Szól a pedagógusnak, vagy az iskolatitkárságon dolgozóknak, ha leesik, vagy felmegy a vércukra.
- Szól a pedagógusnak, vagy az iskolatitkárságon dolgozóknak, ha rosszul érzi magát.
- Amennyiben képes rá, elvégzi a vércukormérést és beadja magának az inzulint a kezelési tervnek megfelelően. Ha nem képes, akkor a feladat ellátásáért felelős személy jogosult erre.
- Magával hozza az iskolába a cukorbeteg felszerelését, az inzulinplót (papíralapú, vagy szenzorral összekötött eszköz).
- Van nála gyorsan felszívódó szénhidrát arra az esetre, ha leesne a vércukorszintje.

c) Iskolai dolgozók

- Felismerik az alacsony és a magas vércukorszint jeleit, tüneteit.

- A tanév elején egyeztetik a szülőkkel/gondviselővel a cukorbetegség ellátási tervét.
- Egyeztetnek a szülőkkel a gyermek napirendjéről.
- Ellenőrzik a szülők/gondviselők elérhetőségét.
- Segítik a diabétesszel élő tanulót az iskolában.
- Lehetővé teszik, hogy az étkezések előtt a megbeszélte időben, illetve szükség esetén megmérhesse a tanuló a vércukorszintjét.
- Lehetővé teszik, hogy a diák biztonságos helyen adhassa be az inzulinját.
- Gondoskodik arról, hogy az alacsony vércukorszintű gyermeket mindig felügyelje valaki, ne maradjon egyedül.
- Szabad hozzáférést biztosítanak folyadékbevitelhez és a mosdóhoz.
- Megteszik a kialakult helyzetnek megfelelő intézkedéseket.
- Eleget tesznek értesítési kötelezettségeiknek.
- Lehetővé teszik az otthonról hozott ebéd tárolását, illetve melegítését.

d) Feladat ellátásáért felelős személy

- Felismeri az alacsony és a magas vércukorszint tüneteit és ismeri a kezelését.
- Az adatvédelmi szabályokat betartva számon tartja a diabétesszel élő tanulókat a szülői kérelem alapján.
- Elvégzi a vércukorszint szükség szerinti mérését.
- Szükség esetén orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulint beadja az adott tanulónak.
- Igazgatói utasításra gyermek kísérési feladatot lát el.
- Az iskola dolgozói részére a cukorbetegséggel kapcsolatos ismertetőket tart.
- Munkájáról a tanév végén írásbeli beszámolót készít.

Szekszárdi Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Cím: 7100 Szekszárd, Bezerédj u. 11-15.
Telefon: (74) 999-557
E-mail: tmegyimi@gmail.com

12. Záradék

Ezen dokumentum az iskola honlapján olvasható. (www.szekszardiegymi.hu)

Az eljárásrendből egy példányt a diabéteszsel érintett gyermek törvényes képviselőjének át kell adni.

13. Mellékletek

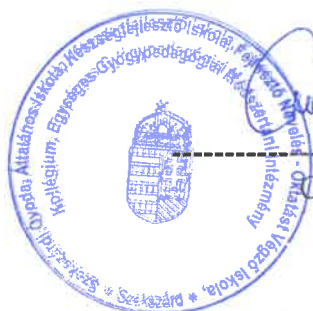
Jogszabályi összefoglaló - 1. sz. melléklet

Szülői kérelem - 2. sz. melléklet

Nyilatkozat - 3. sz. melléklet

Diabéteszes tanulói adatlap - 4. sz. melléklet

Szekszárd, 2025. szeptember 1.

Csurgai Andrea
főigazgató

1. sz. melléklet

Jogsabályi összefoglaló

1. A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (2021. szeptember 1-jétől hatályos módosítása)

„ 62. § (1a) A nevelési-oktatási intézmény, többcélú intézmény vezetője a 14 évnél fiatalabb 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló részére abban az időtartamban, amikor az óvoda, az általános iskola, a fejlesztő nevelést oktatást végző iskola, a kollégium, a hat és nyolc évfolyammal működő gimnázium vagy a szakgimnázium ötödik-nyolcadik évfolyamán az intézmény – beleértve az ilyen köznevelési alapeladatot ellátó többcélú intézményt is – felügyelete alatt áll, az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek, tanuló szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére, a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó egészségügyi intézmények szakmai iránymutatása alapján az (1b)–(1e) bekezdés szerinti speciális ellátást biztosítja.

(1b) Az intézmény vezetője a pedagógus vagy érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottja számára az (1a) bekezdés szerinti esetben és módon előírhatja

a) a vércukorszint szükség szerinti mérését,

b) szükség esetén, orvosi előírás alapján, a szülővel, más törvényes képviselővel, a megadott kapcsolattartási módon egyeztetve, az előírt időközönként a szükséges mennyiségű inzulin beadását.

(1c) A nevelési-oktatási intézmény vezetője az (1b) bekezdés szerinti feladat ellátását

a) olyan pedagógus vagy legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személy útján biztosítja, aki a hivatal által szervezett, a feladat ellátásához kapcsolódó ismeretekről szóló szakmai továbbképzésén részt vett, és aki a speciális ellátásban való részvételt vállalja, vagy

b) iskolaorvos vagy iskolavédőnök útján biztosítja.

(1d) A szülő, más törvényes képviselő az (1a) bekezdés szerinti kérelmét az Eütv. 15. § (5) bekezdésével összhangban megtett formában nyújtja be.

(1e) Az intézmény vezetője az e § szerinti esetkörben egy esetleges rosszullét esetén az Eütv.-vel összhangban álló speciális ellátási eljárásrendet alakít ki.”

2. Az 1-es típusú diabétesssel élő gyermekek és családjaik életkörülményeinek további javításáról szóló 1144/2021. (III. 29.) Korm. határozat alapján az Oktatási Hivatal biztosítja a szakmai továbbképzési lehetőséget a pedagógus vagy a legalább érettségi végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatott személyek számára, amelynek elvégzését követően az 1-es típusú diabétesssel élő gyermekek óvodákban, iskolákban történő támogatása biztosítható.

2. sz. melléklet

Tárgy: Kérelem az 1-es típusú diabéteszsel élő gyermek ellátására

Szekszárdi Óvoda, Általános Iskola, Fejlesztő Nevelést-Oktatást Végző Iskola, Kollégium és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény főigazgatója részére

Szekszárd
Bezerédj u. 11-15.
7100

KÉRELEM

Alulírott _____ (szülő/gondviselő neve),
_____ (lakcím) alatti lakos, mint a
_____ (név) _____ osztályos tanuló (születési
hely, idő: _____, anyja neve: _____)
szülője/törvényes képviselője, gondviselője, kérem, hogy az 1-es típusú diabéteszsel élő
gyermekemnek a Szekszárdi Garay János Általános Iskolában a nemzeti köznevelésről szóló 2011.
évi CXC. törvény 62. § (1a) bekezdésében biztosított eljárásnak megfelelően
202____-től a kérelemhez csatolt,
_____ nevű egészségügyi
intézmény által kiadott szakvélemény/orvosi igazolás alapján, az 1-es típusú diabétesznek
megfelelő ellátásról gondoskodni szíveskedjen.

Kimondottan hozzájárulok,

hogy gyermekem számára a diabéteszgondozást segítő személy

- inzulint adjon be,
- vércukorszintet mérjen hagyományos vércukormérő eszközzel
a csatolt gondozási terv szerint.

Nem járulok hozzá,

hogy gyermekem számára a diabéteszgondozást segítő személy

- inzulint adjon be,
- vércukorszintet mérjen hagyományos vércukormérő eszközzel, de kérem, hogy a diabétesz
gondozásának felügyeletét biztosítani szíveskedjék.

(A megfelelő rubrika kerüljön bejelölésre!)

Szekszárdi Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola,
Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium,
Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Cím: 7100 Szekszárd, Bezerédj u. 11-15.
Telefon: (74) 999-557
E-mail: tmegymi@gmail.com

A csatolt diabéteszgondozási tervtől csak a szülővel történt egyeztetés után és a szülői instrukcióknak megfelelően lehet eltérni. A gondozási tervtől eltérő élethelyzetben vagy kérdés, bizonytalanság esetén kérem, hogy az alábbi személyeket szíveskedjen hívni:

Elsőként hívandó személy: _____ Tel: _____

Másodikként hívandó személy: _____ Tel: _____

Abban az esetben, ha gyermekem vércukorszintje olyan alacsony, hogy eszméletét veszti vagy már nem itatható, nem etethető állapotban van, kérem, hogy elsőként mentőt hívni és rögtön utána telefonon engem is értesíteni szíveskedjenek.

Kérelmemet és egyben nyilatkozatomat az egészségügyről szóló az 1997. évi CLIV. törvény 16. § (2) bekezdése alapján gyermekem törvényes képviselőjeként tettem.

Melléklet: Gyermek diabéteszgondozási terve; Szakvélemény/orvosi igazolás

Szekszárd, _____

aláírás

szülő / a gyermek törvényes képviselője

3. sz. melléklet

NYILATKOZAT

Alulírott, _____ szülő / gyám
és _____ gyermek nyilatkozom, hogy ismerem
az alacsony és a magas vércukorszint tüneteit és kezelési lehetőségeit.

Szekszárd, 20 _____

szülő / gyám

gyermek

4. sz. melléklet

DIABÉTESZES TANULÓI ADATLAP

Tanuló neve:

Osztály:

Szülők/gondviselők neve, elérhetősége:

Szülő elérhetetlensége esetén

értésítendő személy neve, elérhetősége:

Gyermek kezelőorvosának

neve, elérhetősége:

A gyermek tünetei

alacsony vércukorszint esetén:

Mire kell ügyelni

-étkezéskor:

-mozgásos tevékenység alatt:

-inzulinadáskor:

A tanuló önállóan tud:

A gyermek pedagógusi segítséggel tud:

A gyermek nem képes önállóan:

Egyéb fontos információ: